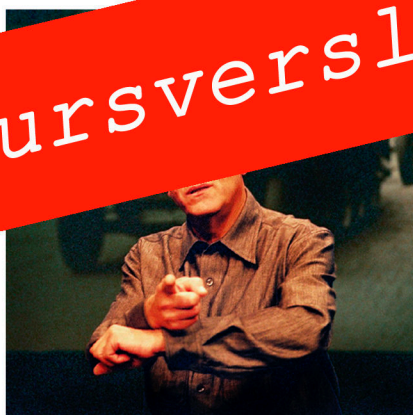
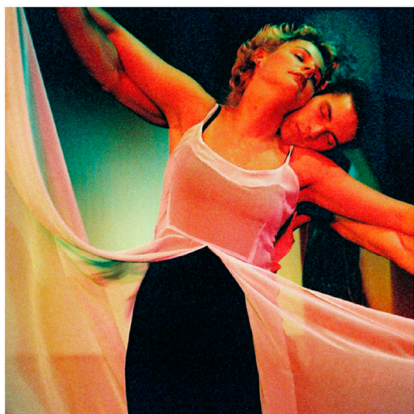
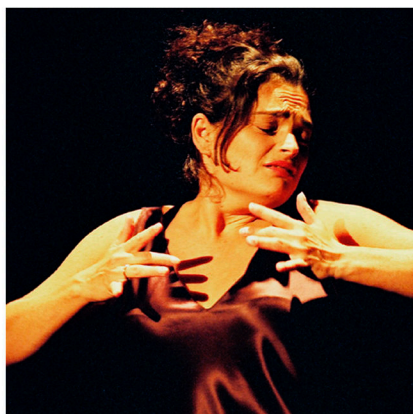

Met 't OOG op de toekomst

Bestuursverslag 2013

H A N D T H E A T E R

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING		1
2. GEREALISEERDE ACTIVITEITEN		2
Afronding vorige kunstenplanperiode		2
Moving Light	2	
De Man, de Stad en het Boek	3	
DVD Toneelspelen is doen alsof	4	
Handtheater Markt en Handtheater Wizard		4
Verhalenwedstrijd		5
Open Podium		5
OOGgetuigen		6
Hands on Air		7
Onderzoek kunst- en cultuurorganisatie voor doven		7
Symposium Met 't OOG op de toekomst		7
3. KWANTITATIEVE EN KWALITATIEVE PRESTATIES		8
Kwantitatieve prestaties		8
Samenwerking		8
Samenwerking binnen de sector	8	
Samenwerking binnen de dovensgemeenschap	9	
Stedelijke ambities		9
4. SAMENSTELLING ORGANISATIE		10
Bestuur		10
Personeel		10
Gebouw		10
Voornemens		11
5. TOELICHTING OP DE JAARREKENING		12
Verschillen met de begroting		12
Eigen inkomsten		12
Vrijkaartenbeleid		12
BIJLAGEN		
PRESTATIES		
PERS		
JAARREKENING		

1. INLEIDING

Voor u ligt het bestuursverslag 2013 van Handtheater.

Voor de periode 2013 tot en met 2016 heeft Handtheater structurele subsidie aangevraagd bij de afdeling Kunst & Cultuur van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam en bij het Fonds voor Cultuurparticipatie.

De gemeente Amsterdam heeft subsidie toegekend voor de jaren 2013 en 2014 met een mogelijke verlenging voor 2015 en 2016 onder voorwaarde van een positieve tussentoets door de Amsterdamse Kunstraad.

Het Fonds voor Cultuurparticipatie heeft de subsidieaanvraag van Handtheater in het kader van de regeling Talentontwikkeling helaas niet gehonoreerd.

Naar aanleiding van deze afwijzing heeft Handtheater het ondernemingsplan en de bijbehorende begroting moeten aanpassen.

Dit bestuursverslag is dan ook gebaseerd op het ondernemingsplan *Handtheater Netwerkt!* (gedateerd 14-11-2012) en op de aanvulling daarop *Handtheater Netwerkt! Met 't OOG op de toekomst* voor de periode januari 2013 tot en met juni 2015 (gedateerd 21 mei 2013).

De aanvulling komt erop neer dat we de activiteiten zoals in het ondernemingsplan beschreven in principe uitvoeren, maar daarbij het accent verschuiven van het zelf uitvoeren van activiteiten naar het ter beschikking stellen van de in 25 jaar opgebouwde expertise in vrij downloadbare producten op een vernieuwde website.

Op 11 juni 2013 zijn Fenna van Hout en Len Berghoef namens de Afdeling Kunst & Cultuur bij Handtheater op bezoek geweest voor een monitorgesprek. In dat gesprek hebben we de afgelopen kunstenplanperiode geëvalueerd. Tevens hebben we het voornemen om Handtheater in 2015 af te sluiten, aan hen voorgelegd. Afgesproken werd dat Handtheater Max, van Engen, hoofd van de afdeling Kunst & Cultuur, hiervan op de hoogte zou stellen. Op 10 juli 2013 hebben we Max van Engen schriftelijk geïnformeerd en hem de aanvulling op het beleidsplan en de daarbij behorende aangepaste begroting doen toekomen. Naar aanleiding hiervan heeft de Afdeling Kunst & Cultuur in de brief van 31 december 2013 laten weten de subsidierelatie met ingang van 1 januari 2015 te beëindigen.

Voor het bestuur is de beslissing om Handtheater op 2 mei 2015 af te sluiten zwaar geweest. Het heeft het bestuur dan ook geruime tijd gekost om tot deze beslissing te komen. Voor het bestuur heeft de vermindering van de subsidie uiteindelijk de doorslag gegeven. Deze gaat namelijk ten koste van de kwantiteit en de kwaliteit van de activiteiten, en ten koste van het welzijn van het personeel.

2. GEREALISEERDE ACTIVITEITEN

De kernactiviteiten zijn – naast de afronding van de vorige kunstenplanperiode:

- Handtheater Markt en Handtheater Wizard
- Verhalenwedstrijd
- Open Podium
- OOGgetuigen
- Hands on Air
- Onderzoek naar een nieuwe kunst- en cultuurorganisatie voor doven
- Symposium Met 't OOG op de toekomst.

AFRONDING VORIGE KUNSTENPLANPERIODE

In 2013 is een aantal projecten van de vorige kunstenplanperiode afgerond:

- *Moving Light*
- *De Man, de Stad en het Boek*, ondertiteling Nederlands, Engels en Frans
- *Toneelspelen is doen alsof*, een dvd en cd-rom voor dove kinderen in de bovenbouw van de basisschool

Moving Light

Moving Light NL is een moderne dansvoorstelling, uitgevoerd door jonge dove dansers. Zij dansen niet op muziek, maar laten zich door videobeelden en lichtspel inspireren tot een choreografie. Deze videobeelden, gemaakt door dove filmers, worden op een scherm geprojecteerd. Lichaamsgeluid en natuurlijke geluiden vormen, versterkt en bewerkt, een natuurlijke soundtrack.

In de voorstelling zijn ook slow motion videoportretten verwerkt. De dansers maken zichzelf kenbaar via deze slow motion portretten, maar ook in tekstflarden in gebarentaal.

Maxi Hill gebruikt de gebarentaal als inspiratiebron voor haar choreografie. Gebaren transformeren tot een beweging; een beweging wordt een gebaar.

In 2013 hebben de dansers van *Moving Light* tien dagdelen getraind onder begeleiding van choreografe Maxi Hill en bewegingsdocente Hanna Eijkelboom. Op zondag 10 maart 2013 is *Moving Light* in première gegaan in de Doelenzaal van het Internationaal Dans Theater in Amsterdam. De voorstelling is in 2013 negenmaal gespeeld.

Van het totale project, lopend van mei 2011 tot en met mei 2013 is een inhoudelijk en financieel verslag gemaakt dat aan de fondsen die een bijdrage hebben geleverd, is toegestuurd.

Documentairemaker Marieke Helmus is vanaf januari 2012 bezig geweest met de 'making of' *Moving Light*. Dat heeft geresulteerd in de boeiende documentaire *Dansen in Stilte* die in première is gegaan op Cinedans Filmfestival op 2 maart 2013. Op dit festival zijn ook enkele slow motion portretten uit de voorstelling van Veysi Yildirim vertoond. *Dansen in Stilte* is verder te zien geweest in het Museu de Arte Moderna Sao Paulo, Brazilië tijdens Sencity (6 april 2013) en Art House Cinema 't Hoogt, Utrecht (14 april 2013).

Aantal voorstellingen	9
Aantal bezoekers	514
Aantal dagdelen	10
Aantal deelnemers	4

De man, de stad en het boek

De Man, de Stad en het Boek is gebaseerd op het boek *Opmerkingen van een Dove & Stomme van de dove Fransman Pierre Desloges*.

Het boek, verschenen in 1779, is een scherpzinnig en gloedvol betoog over het belang van de gebarentaal. Desloges breekt in zijn boek een lans voor de onderwijsmethode van Abbé de l'Épée, de oprichter van de eerste Europese school voor doven, gevestigd in Parijs.

De Man, de Stad en het Boek speelt zich af aan de vooravond van de Franse revolutie.

De rol van Pierre Desloges wordt door drie acteurs gespeeld. Zij vertegenwoordigen drie aspecten van Desloges' leven: zijn jeugd (de man), zijn leven in Parijs en zijn beroep (de stad) en zijn gedachten over gebarentaal en de cultuur van doven (het boek).

Omdat het in 2012 300 jaar geleden was dat Abbé de l'Épée is geboren, heeft Handtheater de filmregistratie van *De Man, de Stad en het Boek* laten voorzien van een Nederlandse, Engelse en Franse ondertiteling. De dvd zal in de lente van 2014 worden uitgebracht en breed worden verspreid in binnen- en buitenland.

Op 26 juni 2013 heeft John van Gelder in Groningen een compilatie van *de Man, de Stad en het Boek* gepresenteerd aan 150 genodigden tijdens een jubileum van de ouders van twee dove zonen. Aan hen heeft John een proefexemplaar met Nederlandse, Franse en Engelse ondertiteling aangeboden.

Aantal voorstellingen	1
Aantal bezoekers	150

Dvd en cd-rom *Toneelspelen is doen alsof*

Op de dvd *Toneelspelen is doen alsof* wordt op speelse wijze uitgelegd wat theater is. De voertaal is de Nederlandse Gebarentaal met naar keuze Nederlandse ondertiteling of een voice over Nederlands. Op de dvd is ook extra materiaal te vinden, zoals items over Handtheater uit de televisieprogramma's Klokhuis en Willem Wever, foto's, flyers en affiches van kindertheatervoorstellingen van Handtheater. Daarnaast is op een cd-rom een lexicon van ongeveer 200 theaterbegrippen in de Nederlandse Gebarentaal opgenomen. De dvd en cd-rom zijn bedoeld voor dove kinderen in de bovenbouw van het basisonderwijs, hun horende broertjes, zusjes, vriendjes en vriendinnetjes.

In 2013 hebben de opnamen plaatsgevonden van het lexicon bij het Nederlands Gebarentaalcentrum in Bunnik. De film is opgenomen in het Internationaal Dans Theater in Amsterdam en bij SWDA.

In 2014 komen de dvd en cd-rom *Toneelspelen is doen alsof* uit en worden feestelijk aangeboden aan alle leerlingen van de bovenbouw van de Nederlandse basisscholen voor doven.

HANDTHEATER MARKT EN HANDTHEATER WIZARD

Handtheater Markt

Handtheater Markt behelst een archief/bibliotheek met een rijk aanbod van divers materiaal, vrij toegankelijk voor iedereen, zoals foto's, professionele registraties van theatervoorstellingen, video-impressies van allerlei activiteiten, beleids- en activiteitenplannen, jaarverslagen, handleidingen, scholenprojecten, workshopideeën, boeken, scripts, projectverslagen, lesbrieven, spelmaterialen enz. Deze documenten worden gedigitaliseerd en downloadbaar beschikbaar gesteld op de website.

Het gedigitaliseerde archiefmateriaal vormt de basis voor een online database met informatie over kunst, cultuur en theater in gebarentaal.

Handtheater Wizard

Handtheater Wizard biedt via de website lespakketten aan voor workshops, lessen en scholenprojecten waardoor dove leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs kunnen kennismaken met en zich bekwamen in kunst en cultuur.

De vormgeving en opbouw van de website met online database is in 2013 in de basis afgerond en besproken.

Handtheater Markt en Handtheater Wizard zijn samengetrokken.

Op de openingspagina van de vernieuwde website kan men een keuze maken uit:

- Over Handtheater: hieronder is informatie te vinden over de geschiedenis van Handtheater
- Producties: hier kan de bezoeker informatie vinden over de theaterproducties die Handtheater in 25 jaar heeft gemaakt. Zowel de professionele producties die te zien waren in het reguliere theatercircuit, als de werkplaatsproducties die zijn gemaakt in het kader van educatie, zijn in het overzicht opgenomen.
- Educatie: al het educatieve materiaal dat Handtheater heeft ontwikkeld, is hier terug te vinden: scholenprojecten, workshops, lessen(series), materialen.
- Beeld: theaterregistraties, video-opnamen van educatieve projecten en ander bewegend beeld kunnen hier worden bekeken.

Tenslotte is een overzicht opgenomen van alle downloadbare producten.

Omdat Handtheater in 2015 gaat stoppen, hebben we ervoor gekozen om de content gratis aan te bieden. We hebben daarom ook geen betalingssysteem ontwikkeld.

VERHALENWEDSTRIJD

In plaats van zelf een online verhalenwedstrijd via YouTube te organiseren, ontwikkelt Handtheater een draaiboek en biedt dit aan de stichting Woord & Gebaar aan. Woord & Gebaar organiseert al geruime tijd de succesvolle jaarlijkse voorleesvertelwedstrijd voor dove kinderen. Naar verwachting wordt in 2014 de laatste hand aan het draaiboek gelegd.

OPEN PODIUM

Bij het Open Podium kunnen dove amateurs een presentatie geven voor een publiek: een verhaal vertellen, een gedicht laten zien, een solo of duet dansen, een mimeact doen, een zelfgemaakt filmpje laten zien of een kort toneelstuk opvoeren.

Op 8 maart 2013 organiseerde Handtheater een Open Podium. Er waren 70 toeschouwers aanwezig die zich uitstekend hebben vermaakt. De animo om zelf op het podium te staan is echter duidelijk afgenomen. Blijkbaar hebben met name dove jongeren tegenwoordig zoveel keuzemogelijkheden, dat zij tot op het laatste moment opties willen openhouden en zich niet lang van te voren willen vastleggen. Vandaar dat we hebben besloten verdere organisatie van het Open Podium te staken.

In plaats daarvan heeft Handtheater op 16 maart een thema-avond georganiseerd naar aanleiding van de protestbeweging Deaf President Now! In maart 2013 was het namelijk 25 jaar geleden dat de studenten van Gallaudet University in Washington DC massaal in opstand kwamen. Gallaudet is de enige universiteit voor doven ter wereld. De dove studenten eisten – met succes – dat er een dove rector magnificus werd aangesteld.

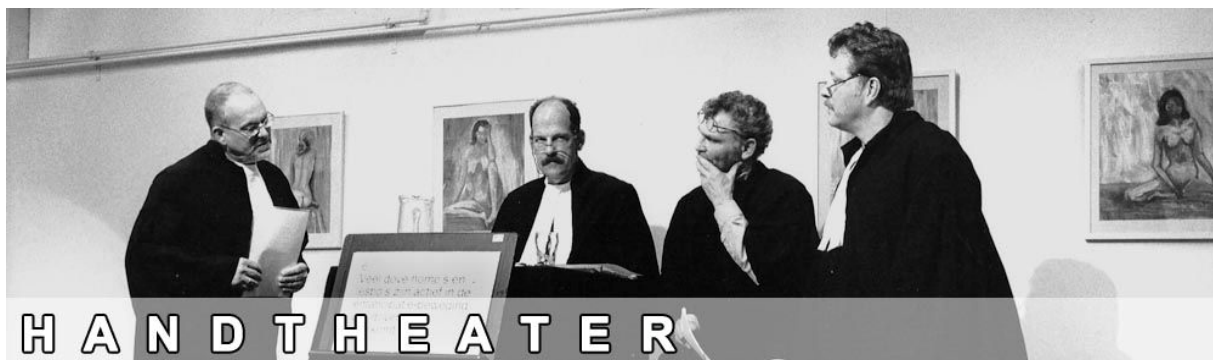
Namens de werkgroep Amsterdamse Doven Historie (ADH) gaf historica Annemieke van Brandenburg een lezing. Hierna werd een uitzending van het Amerikaanse tv-programma Deaf Mosaic vertoond, dat het verhaal vanuit de Amerikaanse Dovengemeenschap vertelt. Handtheater liet de film (met Engelse

ondertiteling en Amerikaanse Gebarentaal) voor deze gelegenheid voorzien van Nederlandstalige ondertitels.

Na de pauze werd de film Audisme van Jacqueline Rensen vertoond als warming-up voor een debat over wat er sinds 1988 is veranderd in de positie van dove mensen en de dovengemeenschap in de Nederlandse samenleving. Zo'n 25 voornamelijk dove jongeren voerden een pittige en soms emotionele discussie.

Aantal voorstellingen	2
Aantal deelnemers	95

OOGGETUIGEN

OOGgetuigen is een serie discussiebijeenkomsten in de vorm van een gedramatiseerde rechtszitting. De rechter leidt de discussie, de openbare aanklager klaagt aan en de advocaat voert de verdediging. Het publiek treedt op als getuige-deskundige en als jury.

De doelstelling van OOGgetuigen is doven een platform te bieden waarop zij in hun eigen taal, de Nederlandse Gebarentaal, hun mening kunnen uiten en aanscherpen, en met elkaar van gedachten kunnen wisselen.

Handtheater heeft in 2013 de organisatie en uitvoering van OOGgetuigen gefaseerd overdragen aan twee regionale welzijnsstichtingen voor doven, SWDA (Amsterdam) en Fevlodo (Almere). Handtheater functioneerde als vraagbaak en adviseur. SWDA en Fevlodo hebben zes OOGgetuigen georganiseerd, in Utrecht, Rotterdam en Groningen, en drie bijeenkomsten in Amsterdam. Deze OOGgetuigen zijn door 217 voornamelijk dove mensen bezocht.

De naam en het logo van Handtheater blijven aan OOGgetuigen verbonden. Handtheater stelt daarnaast historisch archiefmateriaal zoals verslagen van OOGgetuigen uit het verleden, het gedetailleerde draaiboek van OOGgetuigen en de toga's ter beschikking.

In 2014 wordt het draaiboek van OOGgetuigen vertaald naar de Nederlandse Gebarentaal en op de website (tweetalig en toegankelijk) beschikbaar gesteld aan de dovengemeenschap.

HANDS ON AIR

Bij Handtheater leefde al langer het idee om audiovisuele producties te maken over kunst en cultuur door en voor doven onder de werknaam 'Hands on air.' Daarbij kan het gaan om reportages, een documentaire, gefilmde verhalen en korte (speel)films.

Bij Handtheater werkt filmer en beeldend kunstenaar Tim de Graaf. Hij is een van de drijvende krachten achter Amsterdams Visueel Nieuws (AVN) dat eenmaal per maand op YouTube bekeken kan worden (zoekterm: Amsterdams Visueel Nieuws). AVN is in 2013 als coproductie van Handtheater en SWDA gemaakt. Wouter Bolier is Tim actief gaan ondersteunen als redacteur. Er is meer aandacht besteed aan kunst en cultuur. In 2013 zijn dertien afleveringen van AVN gemaakt die 9.920 keer zijn bekeken (peildatum 20 februari 2014). De dertien afleveringen bevatten in totaal 28 items, waarvan 9 items aandacht besteedden aan kunst en cultuur. Dat is 33%. Een overzicht van de onderwerpen, de duur en de presentatoren is te vinden in de bijlage Prestaties.

Aantal bezoekers 9.920

ONDERZOEK KUNST- EN CULTUURORGANISATIE VOOR DOVEN

Handtheater ziet het als zijn verantwoordelijkheid om, nu Handtheater in 2015 ophoudt te bestaan, te onderzoeken of een nieuwe dovenorganisatie voor kunst en cultuur levensvatbaar is. Bij dit onderzoek hanteren we als kernbegrippen: flexibiliteit in tijd, vorm, grootte en samenstelling van projecten; informatie- en communicatietechnologie, internet; multidisciplinaire insteek en kruisbestuiving tussen talentvolle en professionele kunstenaars en amateurkunstenaars.

In 2013 is een inventarisatie gemaakt van dove jongeren en ouderen die een opleiding volgen of als zzp'er actief zijn op het gebied van kunst en cultuur. Met een aantal mensen hebben we oriënterende gesprekken gevoerd over hun opleiding en/of werk. Het ligt in de bedoeling om in 2014 een online vragenlijst op te stellen in samenwerking met Special Arts aan de hand waarvan de situatie van dove kunstenaars en cultureel actieven in kaart gebracht kan worden. Tevens is een voorlopige selectie gemaakt van personen die in een drieluik met de werktitel DOKU (Doven en Kunst) centraal staan.

SYMPOSIUM MET 'T OOG OP DE TOEKOMST

Op 2 mei 2015 organiseert Handtheater een symposium met de werktitel *Met 't OOG op de toekomst - Dovenkunst- en cultuur*. Doel van het symposium is terugblikken op 25 jaar Handtheater en vooruitblikken op de mogelijke ontwikkelingen in dovenkunst en -cultuur. Het programma zal bestaan uit onder andere lezingen, een officiële presentatie van de nieuwe website met downloadbaar materiaal op het gebied van dovenkunst en -cultuur, workshops en een eenakter.

In 2013 zijn de voorbereidingen voor dit symposium van start gegaan. Voor de voorbereiding, uitvoering en verslaglegging van dit symposium willen we een projectsubsidie aanvragen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Over deze aanvraag hebben we in 2013 regelmatig telefonisch en per e-mail contact gehad.

3. KWANTITATIEVE EN KWALITATIEVE PRESTATIES

KWANTITATIEVE PRESTATIES

In 2013 waren alle medewerkers parttime in dienst voor gezamenlijk 40 uren per week. Daarnaast werkte één medewerker op een zogenaamde Sargentini baan en waren twee vaste vrijwilligers werkzaam voor ieder 10 uren per week.

Het bestuur heeft grote waardering voor de wijze waarop dit kleine team met aanzienlijk minder middelen en werktijd dan in de jaren hiervoor in grote lijnen de voorgenomen plannen ten uitvoer heeft gebracht.

De accentverschuiving van het zelf uitvoeren van activiteiten naar het scheppen van voorwaarden die anderen in staat stellen activiteiten uit te voeren, heeft de instemming van het bestuur. Op deze wijze worden op termijn meer dove kinderen, jongeren en (jong)volwassenen bereikt.

Toneelspelen is doen alsof is een goed voorbeeld hiervan. In plaats van op enkele dovenscholen een cursus *Wat is theater?* aan te bieden, zijn een dvd en cd-rom geproduceerd die aan alle leerlingen van de bovenbouw van het primair dovenonderwijs in Nederland worden aangeboden. Deze aanpak leidt tot grotere efficiëntie en effectiviteit, waardoor een klein team als dat van Handtheater het bereik optimaal kan verbreden.

Gevolg van de accentverschuiving is wel dat de meeste kwantitatieve prestatieafspraken voor 2013 niet volledig worden nagekomen. Gunstige uitzondering is het bezoekersaantal van het Amsterdams Visueel Nieuws dat via YouTube een kleine tienduizend bezoekers heeft geteld.

SAMENWERKING

Handtheater werkte in 2013 samen met personen en organisaties binnen de sector kunst en cultuur, en met personen en organisaties binnen de dovengemeenschap.

Samenwerking binnen de sector

De intensieve samenwerking met filmer Marieke Helmus heeft geresulteerd in een mooi document, *Dansen in Stilte*, waarin de makers van *Moving Light* op een indringende wijze zijn geportretteerd.

Verder bereikten ons verzoeken zoals van de Open Monumentendag, die graag gebruik zou maken van dove rondleiders, de Rotary Club Utrecht die een invulling zocht voor een lezing, en Kunstencentrum De Appel in Amsterdam die voor een 'event' op zoek was naar een professionele liplezer.

Leerlingen en studenten van verschillende opleidingen, zoals de masteropleiding aan Fontys Dansacademie in Tilburg en een VWO school benaderden Handtheater

met een verzoek: een stage, een bijdrage in het schrijven van een scriptie of bij het doen van onderzoek.

Handtheater heeft deelgenomen aan het symposium Lof der Zichtbaarheid van Special Arts in Utrecht.

Ook de jaarlijkse bijeenkomst van het expertisenetwerk op het gebied van cultuureducatie MOCCA in Amsterdam met als thema de Kunst van Kwaliteit is door Handtheater bijgewoond.

Ook vanuit het buitenland werd Handtheater benaderd. De regisseur van Deaf Arts Network Nieuw-Zeeland wilde graag op werkbezoek komen. Een Italiaanse actrice, die de Italiaanse Gebarentaal beheerst, bood aan deel te nemen aan activiteiten van Handtheater.

Samenwerking binnen de dovensamenleving

Met het Nederlands Gebarencentrum werkte Handtheater samen aan de opnamen van een theaterlexicon in de Nederlandse Gebarentaal.

Aan de welzijnsstichtingen voor doven SWDA en Fevlodo droeg Handtheater OOGgetuigen over.

Handtheater heeft op de Wereld Doven Dag in Utrecht een lezing gegeven voor 55 belangstellenden. Zij werden geïnformeerd over de geschiedenis, de actuele situatie en de toekomstplannen van Handtheater. Het plan voor een online en vrij toegankelijk archief werd enthousiast ontvangen.

Meerdere scholen of organisaties voor doven informeerden naar de mogelijkheid van een workshop, voorstelling of gebruik van materiaal, zoals het Instituut voor Gebaren, Taal & Dovenstudies van de Hogeschool Utrecht, de Noorderbrug (wooncentrum voor doven) en de Gelderhorst (bejaardentehuis voor doven).

STEDELIJKE AMBITIES

Handtheater heeft aan de ambities van het Kunstenplan op de volgende wijze aandacht besteed:

Cultuureducatie: Door al het educatieve materiaal dat Handtheater in 25 jaar heeft ontwikkeld te inventariseren, selecteren en digitaliseren, wordt dit materiaal voor veel amateurs en professionals op het gebied van theater en cultuureducatie in gebarentaal vrij toegankelijk.

Talentontwikkeling: Vier dove jongeren hebben in 2013 een intensieve vervolgentraining kunnen volgen in het kader van *Moving Light*.

Wereldklasse: Handtheater heeft in 2013 de theaterregistratie De Man, de Stad en het Boek voorzien van een Engelse en Franse ondertiteling, waarmee deze historische productie ook internationaal toegankelijk is gemaakt.

De documentaire Dansen in Stilte is in Brazilië vertoond.

4. SAMENSTELLING ORGANISATIE

BESTUUR

In 2013 bestond het bestuur uit:

Drs. Toine van Bijsterveldt	voorzitter/penningmeester
Marjolijn Sinke	secretaris
Drs. Pieter Wybenga	algemeen lid
Saranna Maureau	algemeen lid

Het bestuur kwam driemaal bijeen in aanwezigheid van stafleden, op 19 maart, 14 mei en 13 november 2013.

Handtheater hanteert het bestuur + directiemodel en heeft een directiereglement.

Op 1 februari 2013 is Mieke Julien als gevolg van de vermindering van subsidie als algemeen directeur uit dienst getreden, maar nog wel als beleidsmaker op vrijwillige basis actief.

PERSONEEL

In 2013 bestond het personeel van Handtheater uit de volgende medewerkers:

Mieke Julien	horend	30 uur pw tot 01-02	
John van Gelder	doof	12 uur pw tot 01-07	10 uur pw vanaf 01-07
Teja Vossen	horend	12 uur pw tot 01-07	10 uur pw vanaf 01-07
Wouter Bolier	doof	8 uur pw tot 01-07	10 uur pw vanaf 01-07
John Neufeld	horend	8 uur pw tot 01-07	10 uur pw vanaf 01-07
Tim de Graaf	doof	Sargentini-baan	

Babs Alvares en Mieke Julien, beiden horend, waren als vrijwilliger bij Handtheater betrokken voor 10 uur per week.

Hier volgt een korte taakomschrijving van de medewerkers en vrijwilligers, in alfabetische volgorde:

Babs Alvares	productie
Wouter Bolier	onderzoek nieuwe organisatie en voorbereiding symposium
John van Gelder	archivering en voorbereiding symposium
Tim de Graaf	video-opname en -montage
Mieke Julien	beleidskwesties, archivering en voorbereiding symposium
John Neufeld	website, systeembeheer en digitale media
Teja Vossen	zakelijke coördinatie

GEBOUW

Sinds 1 september 2012 houdt Handtheater kantoor in het Doven Ontmoetings Centrum aan de Stadhouderskade in Amsterdam.

Omdat Handtheater in 2013 minder subsidie heeft ontvangen dan in de jaren daarvoor, hebben we het bestuur van de Stichting Welzijn Doven Amsterdam gevraagd om de huur te verlagen. Het bestuur van SWDA heeft dat verzoek ingewilligd en per 1 september 2013 de huur voor de kantoorruimte verlaagd van € 600,- naar € 400,-.

In 2013 heeft Handtheater gebruikgemaakt van een opslagruimte aan de De Wittenkade 69 In Amsterdam. Het huurcontract liep tot en met 31 januari 2015. Met de eigenaren van deze opslag zijn gesprekken aangegaan over eerdere ontbinding van het huurcontract. Dit is op 31 december 2013 beëindigd.

VOORNEMENS

In 2014 wil het bestuur zijn inspanningen richten op het ten uitvoer brengen van de plannen zoals neergelegd in het ondernemingsplan *Handtheater Netwerkt!* (14-11-2012) en op de aanvulling daarop *Handtheater Netwerkt! Met 't OOG op de toekomst* voor de periode januari 2013 tot en met juni 2015 (21 mei 2013).

Ten slotte wil het bestuur zijn aandacht richten op het gedegen voorbereiden van het feestelijke slotakkoord op 2 mei 2015 en de zorgvuldige afronding van Handtheater.

5. TOELICHTING OP DE JAARREKENING

VERSCHILLEN MET DE BEGROTING

Het bestuur waardeert het zeer dat door een gezonde bedrijfsvoering minder aanspraak is gemaakt op de algemene reserves dan begroot.

De inkomsten in 2013 waren lager dan begroot, omdat de aanvraag bij het Fonds voor Cultuurparticipatie voor de periode 2013 tot en met 2016 door het fonds is afgewezen.

De uitgaven voor activiteiten in 2013 waren lager dan begroot. De activiteiten zijn namelijk uitgevoerd door de mensen die bij Handtheater in dienst zijn. Er zijn dus geen honoraria uitbetaald aan ingehuurd personeel.

In de begroting waren de kosten van de beëindigingsovereenkomst tussen Handtheater en Mieke Julien, die per 1 februari 2013 uit dienst is gegaan, nog niet begroot.

EIGEN INKOMSTEN

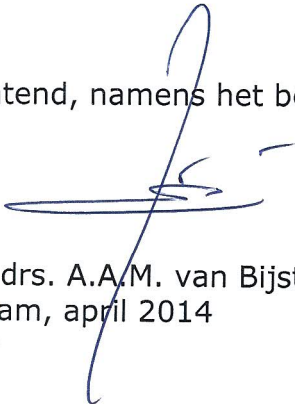
Directe inkomsten	€ 4.579
Indirecte inkomsten	€ 6.639
UWV tolken	€ 11.000
Incidentele subsidie	€ 3.500
Totaal	€ 25.718

Het percentage eigen inkomsten 2013 is ca. 18%, te weten € 25.718 gedeeld door het totaal van de baten, € 142.043.

VRIJKAARTENBELEID

Tijdens het tournee bepalen, als er sprake is van een uitkoopsom, de betreffende theaters het aantal vrijkaarten. Bij voorstellingen op basis van recette hanteert Handtheater als regel dat iedere medewerker tijdens een tournee in totaal twee vrijkaarten kan weggeven. Uiteraard ontvangen mensen van de pers een vrijkaart.

Hoogachtend, namens het bestuur,

De heer drs. A.A.M. van Bijsterveldt, voorzitter.
Amsterdam, april 2014

Voorstellingen/presentaties 2013

	Datum	Theater/Locatie	Plaats	Aantal voorst	Aantal bezoekers
Moving Light	13-feb	Het Park Theater	Hoorn	1	60
	16-feb	Stadsschouwburg	Utrecht	1	90
	9-mrt	Internationaal Danstheater	Amsterdam	1	34
	10-mrt	Internationaal Danstheater	Amsterdam	1	95
	14-apr	Festival Utrecht Danst	Utrecht	2	120
	17-apr	Plaza Futura	Eindhoven	1	47
	20-apr	Prinsentheater	Groningen	1	30
	18-mei	t Kapelletje	Rotterdam	1	38
<i>Subtotaal</i>					<i>514</i>
Diverse					
Open Podium	8-mrt	DOC	Amsterdam		70
Thema-avond Deaf President Now!	16-mrt	DOC	Amsterdam		25
Presentatie De Man, de Stad en het Boek	26-jun	Clubhuis voor doven	Groningen		150
Lezing Werelddovendag	21-sep	Hogeschool Utrecht	Utrecht		55
<i>Subtotaal</i>					<i>300</i>
Totaal					814

Educatie 2013

Danstraining Moving Light

			Aantal bijeenk	Aantal deeln
13-jan	DovenOntmoetingsCentrum	Amsterdam	2	
20-jan	DovenOntmoetingsCentrum	Amsterdam	2	
27-jan	CREA	Amsterdam	1	
3-feb	Internationaal Dans Theater	Amsterdam	2	
10-feb	CREA	Amsterdam	1	
3-mrt	CREA	Amsterdam	2	
	Totaal		10	4

Amsterdams Visueel Nieuws (AVN) 2013

Zie: www.youtube.nl Zoekterm: Algemeen Visueel Nieuws 2013

	Maand	Presentator	Duur	
Nieuwjaarsreceptie SWDA	januari	Tobias de Ronde	8'18	685
Wooncomplex voor SH en dove ouderen Lezing voorzitter Dovenschap, Alice van der Garde	februari	Debby Musch	6'35	821
Jongerenclub Lieverdjes Nieuwe website SWDA Premiere Dansen in Stilte van Marieke Helmus op Cinedans	maart	Tobias de Ronde	16'50	1140
Volleybaltournooi Tolkvoorziening Voorleesvertelwedstrijd Dove theatermaker Tamara van Meer over theatercursus	april	Boaz Blume	13'13	1334
Jongerenclub Lieverdjes Ajax op groot scherm bij SWDA Strijd voor ondertiteling op grote schermen tijdens Koninginnedag	juni	Boaz Blume	14'54	830
Uitreiking certificaten aan cursussen gebarencursus Internationaal bezoek uit Amerika	juli	Sofian Latifi	19'03	942

OOGgetuigen impressie				
Open Atelierdag van Tim de Graaf				
Zweedse dove vrouwen				
Dovenparlement van Dovenschap	augustus	Boaz Blume	16'31	660
Algemene Vergadering van SWDA				
Drie dove studenten halen diploma van Rietveld en Hogeschool	oktober	Boaz Blume	14'25	716
Psydon, psychische hulpverlening voor doven				
Expositie van dove kunstenaars	november I	Boaz Blume	14'03	498
Reportage over dove hardloper				
Reportage over tribune van Handtheater				
Interview met Roos Wattel over haar werk bij Greenpeace	november II	Boaz Blume	12'00	620
Sinterklaasfeest bij SWDA	december I	Boaz Blume	13'23	671
Matt Hulse, maker van docu Dummy Jim, over een dove fietser in 1951	december II	Boaz Blume	13'25	168
	december III	Boaz Blume	15'25	835
Aantal maal bekeken, gemeten op 20 februari 2014				9920
Totaal aantal items			28	
Items over kunst en cultuur			9	

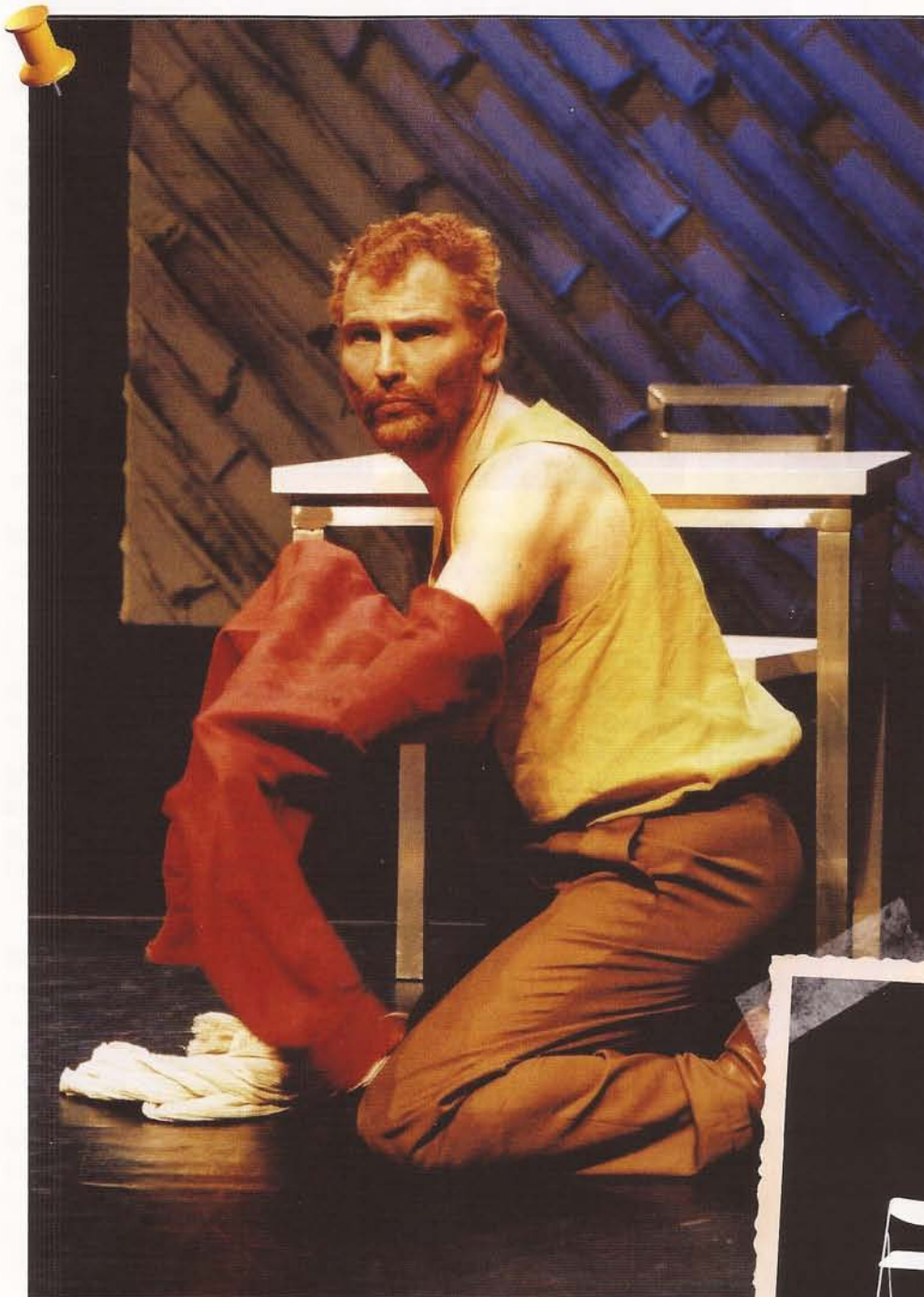
De oogst van 25 jaar

Er is een jubileum te vieren op 2 mei 2015. Dan bestaat Handtheater 25 jaar. Maar na 25 jaar valt ook het doek voor Handtheater. "Het wordt tijd voor nieuwe initiatieven van een jongere generatie," vinden de medewerkers.

Op een stapeltje op het kantoor van Handtheater in SWDA, tussen alle paperassen, videobanden en dvd's, ligt een mapje met ansichtkaarten. "Neem mee," zegt Mieke Julien, artistiek leider van Handtheater. Ik bekijk de toneelscènes op de voorzijde en kijk dan op de achterkant: Theater van doven Verenigde Staten, Theater van doven Japan, Theater van doven België, theater van doven Denemarken en theater van doven Nederland. De foto's zijn gemaakt op festivals in Amerika en in Nederland in 1989. Vijf jaar na de oprichting in 1990 bracht Handtheater ze als ansichtkaarten uit. Zo'n mapje symboliseert de internationale allure van Handtheater in de afgelopen periode. Geen amateurisme, geen bezigheids-therapie, maar professioneel theater in gebarentaal. Die tijd is voorbij. Handtheater gaat met pensioen. Jongere doven moeten een nieuwe start maken.

Geschiedenis

De dovengemeenschap heeft een traditie van verhalen vertellen. Theater maken doen doven al meer dan honderd jaar en waarschijnlijk nog veel langer. De website van Handtheater maakt melding van een voorstelling in 1898 van de dovenvereniging Guyot in de Amsterdamse schouwburg. Het stuk kreeg een lovende recensie in het Volksdagblad. De toneelvereniging bleef actief tot de tweede wereldoorlog. Toen stopten de activiteiten, om-

John van Gelder als Vincent in de voorstelling *Theo & Vincent*

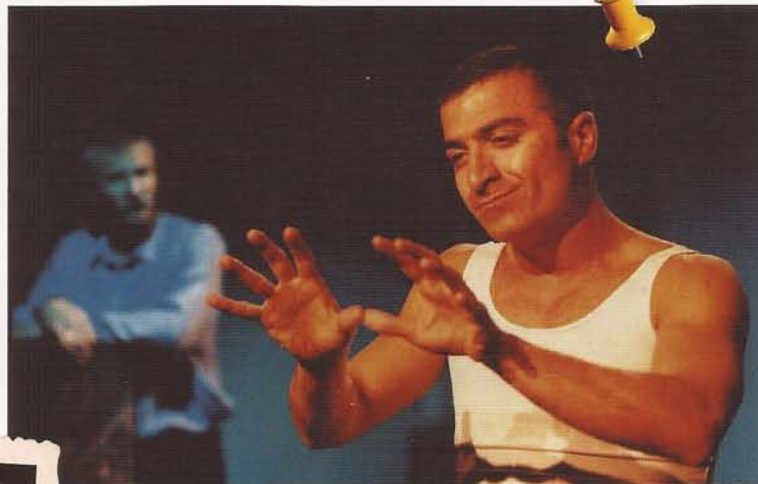

Door: **Agnes van Brussel**
 Kleurenfoto's: **Syll Schaap**
 Zwart-wit foto's: **John van Gelder**

Handtheater

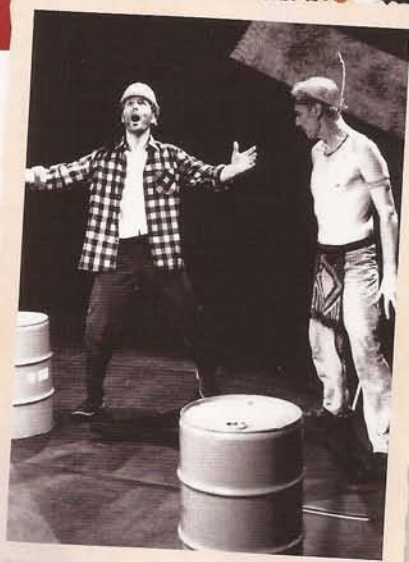

Ilse Jobse in de voorstelling *O Amor Natural*

Ali Shafiee in de voorstelling *O Amor Natural*

dat veel van haar joodse leden zijn vermoord in de tweede wereldoorlog. Na de oorlog regisseerde de dove theatermaker Frans Ackema diverse toneelstukken van de toneelclub 'Kunst in onze stilte'. Ackema was vooral een mimespeler. Mieke Julien wijst naar de foto van Frans Ackema op een prikbord over Dovengeschiedenis in SWDA. "Frans Ackema had weer contact met de beroemde Franse mime-speler Marcel Marceau. Jean Coupries vader, Cor Couprie, speelde amateur-toneel bij het Marnixtheater en Jean wilde graag in zijn voetsporen treden, maar kreeg de boodschap dat het niet kon vanwege zijn doofheid. Toen hij op zijn vijftiende Marcel Marceau zag, had hij de oplossing: hij besloot mime-speler te worden. Met Wim Emmerik trad hij eind jaren zeventig op voor een doof en horend publiek en beperkte zich tot mime. Gebarentaal had toen nog geen enkele status. Couprie en Emmerik richtten in 1979 de Stichting Visueel Theater op en maakten voorstellingen, waarvan enkelen in samenwerking met Werktheater. Het lukte toen nog niet om het publiek warm te krijgen voor theater in gebarentaal en de Stichting Visueel Theater had daardoor maar een kort bestaan. Jean Couprie was in 1981 wel betrokken bij de totstandkoming van het toneelstuk 'Kinderen van een mindere

Wim Emmerik en John van Gelder in *De Indiaan*

god' met Willem Nijholt en Rick Nicolet. Het was de eerste keer dat gebarentaal een belangrijke rol speelde in een toneelstuk, een belangrijk moment voor de dovengemeenschap. De rol van de dove Sarah werd weliswaar gespeeld door een horende actrice, maar daartegen was toen nog nauwelijks protest. Dat was in 2008 wel anders. Joop van der Ende wilde het toneelstuk 'Kinderen van een mindere God' opnieuw ten tonele voeren. De horende actrice Angela Schijf zou de hoofdrol vervullen. Deze keer was er wel een heftig protest uit de dovenwereld. Wouter Bolier, nu werkzaam bij het handtheater, weet het nog goed. Hij

Personen met een handicap hebben op voet van gelijkheid met anderen recht op erkenning en ondersteuning van hun specifieke culturele en taalkundige identiteit, met inbegrip van gebarentalen en de dovencultuur.

Nederlandse vertaling van het VN verdrag van mensen met een beperking, artikel 30 lid 4
 Educatieve projecten

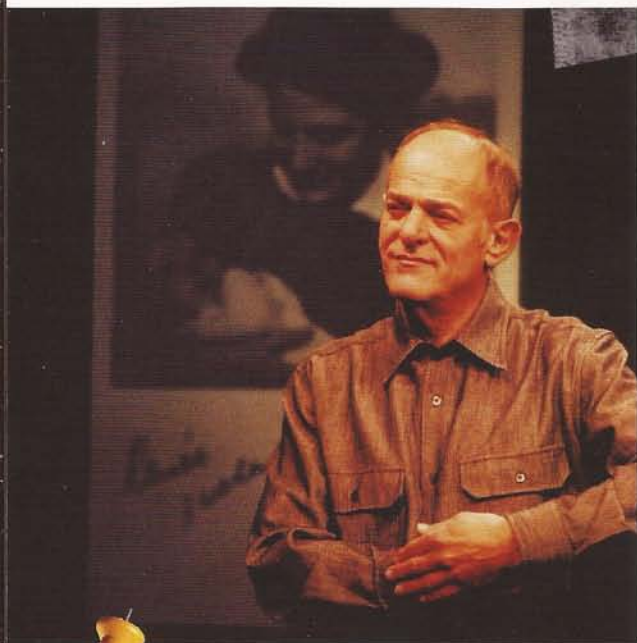
was nog niet zo lang betrokken bij de dovengemeenschap, omdat hij in 2003 plotsdoof werd. Het was zijn eerste kennismaking met het Handtheater in het Theater 't OOG aan de De Wittenkade en hij kon het slecht volgen, omdat hij nog niet zo goed kon gebaren. Desondanks was hij diep onder de indruk van de heftigheid van het debat. Hij herinnert zich de felheid en boosheid in de mimiek van tolk Gerdinand Wagenaar. Heel bijzonder vindt hij het nog altijd, dat er die avond werd besloten om een brief te sturen naar de schrijver van het stuk, Mark Medoff. Die heeft uiteindelijk zijn veto uitgesproken tegen een horende Sarah.

Het begin

"De eerste tien jaar van Handtheater waren het mooist," verzucht acteur en medeoprichter van Handtheater, John van Gelder. "En ook het meest productief," vult Mieke Julien aan. Van Gelder: "Ik kwam met theater in aanraking, toen ik op voorpraak van Henk Buter terecht kwam in het eindexamenstuk van Jean Couprie in de rol van Woyzeck op de Academie voor Woord en Gebaar. Theater was

Mieke Julien

Eduard Lew in de solovoorstelling *Versteend Verdriet*

nieuw voor me, want binnen de dovengemeenschap was ik vooral met sport bezig.

In 1981 vond de eerste theaterweek voor dove kinderen plaats in Bakkeveen onder leiding van Jean Couprie. Rond 1987 ontstonden meerdere initiatieven: het kindertheater Klaproos van Couprie, het Watertheater van John van Gelder en het kindertheater Wapper van Gert-Jan de Kleer en Marjanne Romkema. In mei 1990 kwamen die initiatieven bij elkaar. John van Gelder, Jean Couprie, Gert-Jan de Kleer, Wim Emmerik en Mieke Julien richtten samen Handtheater op. "We repeteerden bij John thuis," vertelt Mieke en het kantoor was in mijn huis." Mieke Julien kwam uit de televisiewereld en was betrokken bij VPRO's *Achterwerk* in de kast. Er was geen geld voor een professionele regisseur. Dus die rol pakte zij op. Ze verloor haar hart aan het gebarentaaltheater en ook aan John van Gelder met wie ze acht jaar een relatie had. De liefdesrelatie hield geen stand, maar samen bleven ze wel een ijzersterk creatief koppel in de theaterwereld.

Annelies van der Eijk, Liesbeth Veldman en Rolien Koolhaas werkten in de beginjaren van Handtheater al in het dovenonderwijs op de Ammanschool (nu Signis). "We nodigden Handtheater regelmatig uit en het was geweldig hoe de kinderen genoten van de voorstellingen op school. Vooral de eerste kennismaking maakte diepe indruk. Voor het eerst zagen ze dove acteurs en voor sommigen was het ook de eerste keer dat ze dove volwassenen zagen. Ze zaten zo te genieten."

Mensenrecht

Handtheater was een duizendpoot. Ze maakten mooie voorstellingen voor volwassenen, brachten boekjes uit en video's en deden educatieve projecten op school. Wouter Bolier heeft daar geen herinnerin-

Jean Couprie in *Theo & Vincent*

gen aan, omdat hij pas later doof werd. Inmiddels heeft hij twee dove kinderen en maakt hij zich zorgen over het gebrek aan theater in gebarentaal op school. "Het is zo belangrijk voor je dove identiteit," weet hij. Bij Handtheater werken we nu aan een Dvd voor alle dove kinderen op basisscholen. "Toneelspelen is doen alsof" is de titel en het is een van de producten die Handtheater bij haar afscheid wil schenken aan de dovengemeenschap. "Het is jammer dat in deze tijd waarin de subsidiekranen dicht gaan bij gemeenten en cultuurfondsen, een organisatie als Kentalis met een budget van 250 miljoen niet meer doet aan theater op de scholen. Cultuurbeleving

een mensenrecht. Zo staat het in het VN verdrag van mensen met een beperking. Nederland is traag met de ratificatie, maar als het zover is, zou theater in gebarentaal mijns inziens een wettelijk recht zijn. In ons beleidsplan lopen we daar op vooruit. Mijn zoon Bob is nu drie jaar, maar het zou me niets verbazen als hij later acteur wil worden. Dat inspireert me om in de komende anderhalf jaar te onderzoeken of er een nieuwe netwerkgorganisatie kan komen waar meerdere kunstvormen van doven hun rol in kunnen krijgen. Ik heb goede hoop, want er zijn zoveel talentvolle jongeren actief. Maar het is binnen het budget van Handtheater onmogelijk om ze op te leiden tot theatermakers. Bovendien is deze generatie gewend op een andere manier te werken."

Deaf Way

"In de beginperiode van Handtheater voelde ik me vrijer," vertelt John van Gelder. "We hadden nog niks te maken met eisen van subsidiegevers. We hoefden niet steeds te bedelen. Het internationale cultuurcongres The Deaf Way in Washington DC gaf een

Perwin Schol in de kindervoorstelling *Kan Jij een Ei*

Educatieve projecten

Handtheater creëerde tussen 1990 en nu ruim zestig educatieve projecten (zie www.handtheater.nl). In 1990 begon dat met het boek '101 vragen over dovencultuur' met een spelversie. Daarna volgden een reeks workshops voor jong en oud, scholenprojecten, open podia en een serie Ooggetuigen. Veel dove mensen zijn bij Handtheater opgeleid in een van de podiumkunsten.

enorme impuls. We gingen er naar toe met alle dove en horende mensen die iets met gebarentaal wilden doen in Nederland. Er waren ruim tienduizend mensen uit heel de wereld en we legden contacten met andere podiumkunstenaars. Terug in Amsterdam zijn we onmiddellijk aan de slag gegaan en hebben we met SWDA het Internationaal Gebarentheaterfestival georganiseerd."

De pioniersfase gaf veel energie maar er was wel subsidie nodig om de activiteiten te continueren. Die subsidie kwam er, schoksgewijs en vaak mondjesmaat, omdat Handtheater met een pakket van voorstellingen, opleidingen en educatie, een vreemde eend in de bijt was in subsidieland. John van Gelder bouwde tot twee keer toe een eigen theater, de laatste aan de De Wittenkade met een theaterzaal met 96 stoelen, een foyer, een kleedkamer, een vergaderzaal en een kantoor. Het was uitermate bitter dat Handtheater dat eigen theater in 2010 moest verlaten door gebrek aan geld. Door de jaren heen zijn er veel dove acteurs opgeleid door Handtheater. Er werd geëxperimenteerd met nieuwe vormen van theater en ook horende regisseurs werden op tijdelijke basis ingehuurd.

Bijzonder succesvol was het toneelstuk *Theo & Vincent*, waar de totaal verschillende karakters van John van Gelder en Jean Couprie zich uitstekend voor leenden. Het stuk is in tal van landen vertoond.

Annemiek van Brandenburg, binnen SWDA actief in de werkgroep dovengeschiedenis, noemt de monoloog Versteend verdriet, een monoloog van Eduard Leuw, als het stuk van Handtheater, dat het meest indruk maakte. "Ik zag het stuk vier keer".

De voorstelling Bevroren Beweging over de dove schilder Avercamp was een van de favorieten van John van Gelder. Hij speelde het een stuk of zeventig keer in binnen- en buitenland.

Zelf herinner ik me leuke kinderprojecten zoals gebarenblokjes, waar mijn dove zoon Splinter en horende dochter Simone aan deelnam. Het stuk 'De ladder op' kwam bij mij hard binnen. In dat stuk werden scènes uit het werk van John nagespeeld met daarin pijnlijke misverstanden tussen horenden en doven. Dat was wel confronterend, maar tegelijkertijd was er ook een hele positieve

Producties van Handtheater

- 2012/13** *Moving light*
- 2011** *Aap n mies*
- 2010** *Website avercamp.com*
- 2010** *Bevroren beweging*
- 2009** *De verliefde wolk*
- 2008** *Hotel Alaska*
- 2007** *Kika muis en Arie mol*
- 2006** *Theo & Vincent dvd*
- 2006** *Broer & zus*
- 2004** *Vaginaverhalen*
- 2003** *Tien over de top*
- 2002** *Kan jij een ei?*
- 2001** *Brekebeen*
- 2000** *O amor natural*
- 1999** *Versteend verdriet*
- 1997** *Theo & Vincent*
- 1997** *Rap is?*
- 1995** *De man, de stad en het boek*
- 1992** *De wereld op zijn kop*
- 1991** *Liedjes op het leidseplein*
- 1991** *De zwerver*
- 1990** *Poezie in spreek- en gebarentaal*

Over deze voorstellingen zijn op de website www.handtheater.nl informatie en foto's te vinden

Foto: Monte Gardener

ervaring. Gebarentheater maakt je bewust van het feit dat doven een culturele minderheid vormen met een eigen taal en cultuur. Dat bewustzijn moet er wel blijven.

Zaadjes

In de 25 jaar van het bestaan van Handtheater zijn er prachtige producties opgeleverd, maar zoals het in een creatief en kunstzinnig gezelschap gaat, waren er ook conflicten tussen de smaakmakers van het gezelschap. Dat doet niet af aan hun geweldige verdiensten. Veel verdriet was er over medewerkers die zijn overleden. De acteurs Gert-Jan de Kleer, Eduard Leuw, dramadocente Marja Bönker en fotografe Syll Schaap zijn er niet meer. Het gezelschap is flink geslonken. Er is

nog maar geld voor één formatieplaats, die over meerdere mensen wordt verdeeld. Veel werk gebeurt op vrijwilligersbasis. Het kantoor van Handtheater zit nu bij SWDA en Wouter Bolier is aangetrokken om te onderzoeken of er nog een toekomst is voor Handtheater. Zijn antwoord is nee. "Het is als een plant die afsterft, maar nog wel zaadjes achterlaat voor nieuwe plantjes. We gaan het heel mooi afsluiten in mei 2015. In de tussentijd zorgen we voor een digitaal toegankelijk archief, waar je al het materiaal van Handtheater kunt terugvinden. "Ik hoop dat de dovengemeenschap gaat inzien wat een geweldige prestatie hier is geleverd met veel passie en weinig middelen." **WG.**

Wouter Bolier

JAAARREKENING

2013

STICHTING HANDTHEATER

INHOUDSOPGAVE	Blz.
RAPPORT	
Opdracht	3
Resultaat	3
JAARREKENING	
Grondslagen voor de financiële verslaglegging	4
Balans per 31 december 2013 met vergelijkende cijfers per 31 december 2012	5 - 6
Functionele exploitatierekening over 2013 (Podiumkunsten) met vergelijkende cijfers over 2012 en de begroting 2013	7
Kasstroomoverzicht 2013	8
Toelichting op de balans per 31 december 2013 met vergelijkende cijfers per 31 december 2012	9 - 12
Toelichting functionele exploitatierekening 2013 (Podiumkunsten) met vergelijkende cijfers over 2012 en de begroting 2013	13 - 23
BIJLAGE 1	
Prestatieverantwoording 2013	24

Aan het Bestuur van
Stichting Handtheater
Stadhouderskade 89
1073 AV Amsterdam

Almere, 12 maart 2014

Geacht bestuur,

Balans

De balans per 31 december 2013 sluit met een bedrag van € 86.435,=.
Voor nadere informatie verwijs ik u naar de balans, alsmede de toelichting hierop.

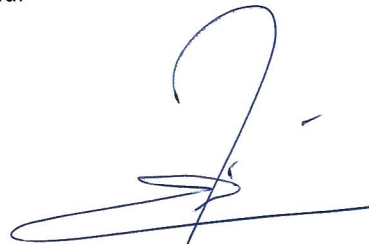
Resultaat

In het boekjaar 2013 is een verlies geleden van € 45.360,=.
Voor nadere informatie verwijs ik u naar de functionele exploitatierekening, alsmede de toelichting hierop.

Voor het geven van nadere toelichting ben ik te allen tijde bereid.

Hoogachtend,
K. Tijdeman

8N20 Administratie & Advies
Joris Ivenslaan 17
1325 LV Almere

getekend voor akkoord d.d. 18 maart 2014
bestuurslid: A.A.M. van Bijsterveldt

JAARREKENING

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, zijn alle activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, is de verkrijgingprijs. Activa en passiva in vreemde valuta zijn gewaardeerd tegen de koers per balansdatum. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen.

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Handtheater, statutair gevestigd te Amsterdam, bestaan voornamelijk uit dienstverlening voor kunstbeoefening en organisatie van culturele evenementen.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto-omzet en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen kosten. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de omzet is gerealiseerd. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

BALANS
na voorstel resultaatverdeling

ACTIVA	31-12-13	31-12-12
Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	0	0
Inventaris en inrichting	0	0
Totaal materiële vaste activa	0	0
Financiële vaste activa		
Waarborgsommen	2.175	2.175
Totaal financiële vaste activa	2.175	2.175
Totaal Vaste Activa	2.175	2.175
Vorraden	0	0
Totaal voorraden	0	0
Vorderingen		
Debiteuren	2.386	2.464
Overige subsidieverstrekkers	7.246	95.166
Overige vorderingen	1.308	10.856
Overlopende activa	0	1.504
Totaal vorderingen	10.940	109.990
Liquide middelen	73.320	53.224
Totaal liquide middelen	73.320	53.224
Totaal Vlottende Activa	84.260	163.214
TOTAAL ACTIVA	86.435	165.389

BALANS

PASSIVA	31-12-13	31-12-12
Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	6.579	6.579
Algemene reserve	55.703	101.063
Overige reserves	0	0
Totaal eigen vermogen	62.282	107.642
Voorzieningen		
Voorziening beëindigingsvergoeding personeel	13.643	13.643
Totaal voorzieningen	13.643	13.643
Langlopende schulden	0	0
Totaal langlopende schulden	0	0
Kortlopende schulden		
Schulden aan leveranciers	185	8.714
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.695	4.442
Schulden inzake pensioenen	97	5.795
Overige subsidieverstrekkers	0	0
Overige schulden	3.383	5.415
Overlopende passiva	5.150	19.738
Totaal kortlopende schulden	10.510	44.104
TOTAAL PASSIVA	86.435	165.389

Functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

BATEN	2013	Begroting	2012
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten	4.579	2.000	4.121
Overige inkomsten	0	1.000	0
Indirecte opbrengsten			
Diversen	6.639	0	1.973
Totaal Opbrengsten	11.218	3.000	6.094
Subsidies en Bijdragen			
Subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie	0	25.000	200.000
Subsidie Gemeente Amsterdam Cultuurnota	74.920	75.000	100.068
Overige Subsidies	41.240	21.230	47.322
Overige Bijdragen	14.665	24.000	24.233
Totaal bijdragen	130.825	145.230	371.623
TOTAAL BATEN	142.043	148.230	377.717
LASTEN			
Beheerlasten: Personeelslasten	48.332	59.345	94.468
Beheerlasten: Materiële lasten	22.246	30.100	35.733
Totaal Beheerlasten	70.578	89.445	130.201
Activiteitenlasten: Personeelslasten	107.233	132.650	222.273
Activiteitenlasten: Materiële lasten	9.216	11.700	26.107
Totaal Activiteitenlasten	116.449	144.350	248.380
TOTAAL LASTEN	187.027	233.795	378.581
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	-44.984	-85.565	-864
Saldo rentebaten en lasten	119	600	1.646
Saldo bijzondere baten en lasten	-495	84.965	-31
EXPLOITATIERESULTAAT	-45.360	0	751

KASSTROOMOVERZICHT

	2013	2012
I Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	-45.360	751
Aanpassen voor: Afschrijvingen materiële vaste activa	0	0
Mutatie voorzieningen	0	13.643
<i>Bruto kasstroom uit operationele activiteiten</i>	-45.360	14.394
Mutatie in voorraden	0	0
Mutatie vorderingen	99.050	-38.789
Mutatie langlopende schulden	0	0
Mutatie kortlopende schulden	-33.594	9.617
<i>Netto kasstroom uit operationele activiteiten</i>	20.096	-14.778
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	0	0
Desinvesteringen materiële vaste activa	0	0
Investerings in financiële vaste activa	0	0
Desinvesteringen financiële vaste activa	0	-150
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	0	-150
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	0	0
Aflossing uit langlopende schulden	0	0
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>	0	0
Mutatie liquide middelen I-II+III	20.096	-14.628
Liquide middelen einde boekjaar	73.320	53.224
Liquide middelen begin boekjaar	53.224	67.852
Mutatie liquide middelen	20.096	-14.628

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2012

FINANCIELE VASTE ACTIVA 31-12-2013 31-12-2012

Waarborgsommen

Waarborgsom de Wittenkade 69	1.575	1.575
Waarborgsom Stadhouderskade 89	600	600
	<u>2.175</u>	<u>2.175</u>

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2012

VORDERINGEN	31-12-2013	31-12-2012
<u>Debiteuren</u>		
Stichting Cultureel Centrum 't Oog	800	800
Overige	<u>1.586</u>	<u>1.664</u>
	<u>2.386</u>	<u>2.464</u>
<u>Overige subsidieverstrekkers</u>		
Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling Amsterdam	3.746	5.001
Fonds voor Cultuurparticipatie	3.500	63.500
NRF	0	16.666
NSGK	0	3.333
VSB Fonds	<u>0</u>	<u>6.666</u>
	<u>7.246</u>	<u>95.166</u>
<u>Overige vorderingen</u>		
Zilveren Kruis december 2012	0	1.413
Omzetbelasting aangifte 4e kwartaal te vorderen	570	3.366
Omzetbelasting suppletieaangifte te vorderen	0	4.483
Rente bankrekening	99	1.594
Overige	<u>639</u>	<u>0</u>
	<u>1.308</u>	<u>10.856</u>
<u>Overlopende activa</u>		
Vooruitbetaalde kosten	<u>0</u>	<u>1.504</u>
	<u>0</u>	<u>1.504</u>
LIQUIDE MIDDELEN		
Kas	2	1
Kruisposten	0	0
ING 6131934	29.275	35.775
ING spaarrekening	<u>44.043</u>	<u>17.448</u>
	<u>73.320</u>	<u>53.224</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de stichting.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2012

EIGEN VERMOGEN **31-12-2013** **31-12-2012**

Stichtingskapitaal

Vanaf de oprichting van Stichting Handtheater staat dit bedrag op de balans.
Er is geen afname en geen toename geweest in de loop van de jaren.

Stichtingskapitaal	<u>6.579</u>	<u>6.579</u>
--------------------	--------------	--------------

Algemene reserve

Stand 1 januari	101.063	100.312
-----------------	---------	---------

Exploitatieresultaat	-45.360	751
----------------------	---------	-----

Stand 31 december	<u>55.703</u>	<u>101.063</u>
-------------------	---------------	----------------

Voorzieningen

Voorziening beëindigingsvergoeding personeel	<u>13.643</u>	<u>13.643</u>
--	---------------	---------------

Het bedrag van €13.643 is een schuld inzake de te betalen beëindigingsvergoeding voor een oud medewerker. Dit deel heeft betrekking op het deel van de beëindigingsvergoeding (totaal 27K) welke zal worden uitgekeerd in 2014 en 2015.

Bij het opstellen van de jaarrekening is hiermee reeds rekening gehouden.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2012

KORTLOPENDE SCHULDEN	31-12-2013	31-12-2012
<u>Schulden aan leveranciers</u>		
Abacus administratie & advies	0	823
BDO	0	6.050
Beam Systems	0	1.359
Overige	185	482
	<u>185</u>	<u>8.714</u>
<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>		
Loonheffingen aangifte december	<u>1.695</u>	<u>4.442</u>
<u>Pensioenfondsen</u>		
PGGM	<u>97</u>	<u>5.795</u>
<u>Overige schulden</u>		
Reservering vakantietoeslag	<u>3.383</u>	<u>5.415</u>
<u>Overlopende passiva</u>		
Advocaatkosten	975	1.000
Administratiekosten	748	1.125
Reiskosten Moving Light	0	1.000
Overlopend project Moving Light	0	12.000
Overlopend project Toneelspelen is doen alsof	3.100	3.100
REA gelden	252	1.002
Overige	75	511
	<u>5.150</u>	<u>19.738</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

Huurverplichting 2014

Stichting Handtheater heeft een huurcontract voor de Stadhouderskade 89.
De opzegtermijn is 3 maanden. De huurprijs per maand bedraagt € 400,=.

Voor de opslagruimte aan de Wittenkade 69 is het huurcontract ontbonden op 31 december 2013

Per 1 februari 2014 is er een nieuwe opslagruimte gehuurd voor € 200,= per maand.

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

BATEN	2013	Begroting	2012
DIRECTE OPBRENGSTEN			
Publieksinkomsten			
Recettes	2.079	2.000	1.481
Uitkoopsommen	2.500	0	2.640
Overige publieksopbrengsten	0	0	0
Totaal Publieksinkomsten	4.579	2.000	4.121
Overige inkomsten			
Cursusgelden	0	0	0
Overige	0	1.000	0
Totaal Overige Inkomsten	0	1.000	0
INDIRECTE OPBRENGSTEN			
Diversen			
Doorberekende reiskosten	66	0	120
Sponsoring	500	0	900
Verkoop inboedel	5.033	0	0
Verhuur materialen	750	0	0
Overige	290	0	953
Totaal Diversen	6.639	0	1.973

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

BATEN	2013	Begroting	2012
SUBSIDIES / BIJDRAGEN			
Subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie			
Subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie	0	25.000	200.000
Totaal Subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie	0	25.000	200.000
Subsidie Gemeente Amsterdam Cultuurnota			
Jaarlijkse subsidie uit de Cultuurnota	74.920	75.000	100.068
Totaal Subsidie Gemeente Amsterdam Cultuurnota	74.920	75.000	100.068
Overige Subsidies			
Dienst Werk en Inkomen Gemeente Amsterdam	26.740	11.230	1.222
Incidentele subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie	3.500	0	31.500
Subsidie UWV tolken	11.000	10.000	14.600
Overige	0	0	0
Totaal Overige Subsidies	41.240	21.230	47.322

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

BATEN	2013	Begroting	2012
Overige Bijdragen			
Amsterdams Fonds voor de Kunst	0	0	0
Effatha Guyot Groep	0	0	0
Fonds 1818	0	2.000	0
Fonds Amateurkunst en Podiumkunsten	0	0	0
Het Hermusfonds	0	2.000	6.000
Human Life Foundation	0	0	0
M.A.O.C. Gravin van Bijlandt Stichting	0	0	0
Maatschappij tot nut van 't Algemeen	0	0	8.400
N.R.F.	6.666	2.000	0
Nationaal Dovenfonds	0	2.000	500
NSGK	1.333	5.000	5.333
RABObank Amsterdam	0	0	4.000
ROCAK	0	0	0
SKANfonds	0	0	0
Stichting DOEN	0	2.000	0
Stichting Fonds voor de Letteren	0	0	0
Stichting Fonds voor Dove Kinderen	0	0	0
Stichting Fonds voor het Dove en Slechthorende Kind	0	2.000	0
Stichting het RC Maagdenhuis	0	0	0
Stichting Kinderpostzegels Nederland	0	2.000	0
Stichting Lira Fonds	0	0	0
Stichting Steunfonds Nederlandse Letteren	0	0	0
VSB Fonds	6.666	5.000	0
Overige	0	0	0
Totaal Overige Bijdragen	14.665	24.000	24.233

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2013	Begroting	2012
BEHEERLASTEN: PERSONEELSLASTEN			
Personeelslasten vast personeel			
Projectmedewerkers	24.748	0	0
Directie	0	11.250	20.465
Secretariaat	0	0	4.079
Personeelszaken	0	0	0
Financiële zaken	0	0	6.162
Algemene en huishoudelijke zaken	0	19.545	15.800
Scholing	0	0	0
Woon-werkverkeer	0	0	0
Kantinekosten	26	90	67
Personeelsverzekeringen	1.076	900	2.401
Uitkering ziektegeden	0	0	-4.624
Overige personeelslasten	438	60	521
Totaal Personeelslasten vast personeel	26.288	31.845	44.871
Personeelslasten FTE			
Projectmedewerkers	0,47	0,00	0,00
Directie	0,00	0,39	0,42
Secretariaat	0,00	0,00	0,09
Personeelszaken	0,00	0,00	0,00
Financiële zaken	0,00	0,00	0,11
Algemene en huishoudelijke zaken	0,00	0,89	0,30
Totaal Personeelslasten FTE	0,47	1,28	0,92
Personeelslasten honoraria			
Accountant	600	6.000	10.000
Administratie	13.839	14.100	19.217
Advies en juridische kosten	1.700	5.000	11.845
Coaching en begeleiding	0	0	0
Schoonmaak	0	0	0
Systeembeheer	0	0	0
Tolken algemeen	5.000	0	6.650
Vrijwilligers	225	2.400	525
Websitedesign en -onderhoud	680	0	1.360
Zakelijke leiding	0	0	0
Totaal Personeelslasten honoraria	22.044	27.500	49.597
Totaal Beheerlasten: Personeelslasten	48.332	59.345	94.468

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2013	Begroting	2012
BEHEERLASTEN: MATERIELE LASTEN			
Huisvestingskosten			
Huur incl. opslagruimte en materialen	12.467	15.000	16.434
Onderhoud huisvesting	0	0	701
Reservering groot onderhoud	0	0	0
Beveiligingskosten	0	0	0
Energie- Water- en Gaskosten	-62	0	1.727
Verzekeringen en heffingen huisvesting	510	1.000	1.245
Overige huisvestingskosten	0	100	228
Doorberekening huisvestingskosten project	0	0	0
Totaal Huisvestingskosten	12.915	16.100	20.335
Algemene publiciteitskosten			
Algemene publiciteitsmaterialen	0	500	0
Totaal Algemene Publiciteitskosten	0	500	0
Afschrijvingskosten			
Inventaris	0	0	0
Audiovisuele apparatuur	0	2.000	0
Computers	0	0	0
Totaal Afschrijvingskosten	0	2.000	0

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2013	Begroting	2012
BEHEERLASTEN: MATERIELE LASTEN			
Kantoorkosten & Algemene kosten			
Kleine aanschaffingen	0	500	265
Telefoon, fax en teksttelefoon	213	500	317
Computer- en internetkosten	1.599	2.000	4.435
Kantoorbenodigdheden	128	500	173
Kopieerkosten	0	750	684
Porti- en koerierskosten	339	600	775
Reiskosten	956	1.000	2.137
Verblijfkosten	1.599	500	1.280
Reis- en verblijfkosten bestuur	175	500	643
Reclame- en advertentiekosten	0	400	233
Bankkosten	171	250	280
Researchkosten	0	0	0
Relatiegeschenken	130	100	154
Verzekeringen	1.732	2.500	1.308
Abonnementen, contributies en bijdragen	1.831	500	2.047
Vakliteratuur, cd-roms, dvd, video en foto	0	600	459
Giften en sponsoring	153	200	155
Overige kosten	305	100	53
Totaal Kantoorkosten & Algemene kosten	9.331	11.500	15.398
Totaal Materiële Lasten	22.246	30.100	35.733

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2013	Begroting	2012
ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN			
Personeelslasten vast personeel			
Projectmedewerkers	62.211	0	0
Directie	0	6.250	73.456
ICT	0	11.735	0
Uitvoering (acteurs, dansers, musici)	0	0	17.526
Projectcoördinator	0	13.725	0
Overig personeel	0	35.450	69.777
Beëindigingsvergoeding personeel	13.643	0	13.643
Uitkering ziektegelden	0	0	-13.871
Doorberekening projecten	0	0	-29.550
Totaal Personeelslasten vast personeel	75.854	67.160	130.981
Personeelslasten vast personeel FTE			
Projectmedewerkers	1,66	0,00	0,00
Directie	0,00	0,39	1,11
ICT	0,00	0,24	0,00
Uitvoering (acteurs, dansers, musici)	0,00	0,00	0,51
Projectcoördinator	0,00	0,42	0,00
Overig personeel	0,00	0,98	1,31
Totaal Personeelslasten vast personeel FTE	1,66	2,03	2,93
Overige personeelslasten vast personeel			
Scholing	0	0	0
Woon-werkverkeer	0	0	0
Kantinekosten	77	210	202
Personeelsverzekeringen	3.226	2.100	7.204
Vrijwilligers algemeen	1.610	0	1.575
Overige personeelskosten	671	240	1.584
Totaal Overige Personeelslasten vast personeel	5.584	2.550	10.565

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2013	Begroting	2012
ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN			
Personeelslasten honoraria			
Artistieke leiding & kader (regisseurs, ontwerpers)			
Artistieke leiding	0	4.000	2.000
Tekst schrijven	0	0	0
Regie	0	0	0
Gebarenregie	0	0	1.000
Choreografie	0	0	4.200
Muzikale compositie	2.400	0	0
Dramaturgie	0	0	0
Licht- en geluidontwerp	0	500	2.500
Decorontwerp	7.840	250	0
Kledingontwerp	0	0	1.500
Grafische vormgeving	0	2.000	1.000
Regie-assistentie	0	0	0
Tolken	6.000	0	7.950
Overige	0	0	0
Totaal Artistieke leiding & kader	16.240	6.750	20.150
Uitvoering (acteurs, dansers, musici)			
Acteurs	6.720	0	9.250
Tolken voorstelling	0	5.000	0
Tolken repetitie	0	5.000	0
Overige	0	0	0
Totaal Uitvoering	6.720	10.000	9.250
Technisch personeel			
Theatertechniek	4.520	450	3.025
Film- en videomontage	0	2.250	0
Camera bij film	3.300	1.500	0
Licht bij film	0	0	0
Geluidsopnamen	0	0	0
Ondertiteling DVD	0	0	0
Overige	0	0	0
Totaal Technisch personeel	7.820	4.200	3.025

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2013	Begroting	2012
ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN			
Personeelslasten honoraria			
Overig personeel			
Zakelijke leiding	0	0	2.000
Productie	2.250	0	3.000
Secretariaat	0	0	1.000
Research	0	0	359
Vertalingen Ned/NGT	0	0	1.500
Vertalingen overige	315	0	1.815
Bewegingslessen	0	0	0
Decor uitvoerend	0	250	0
Kleding uitvoerend	0	0	0
Grime	0	0	0
Fotografie	0	0	1.000
Video-opnamen	-7.840	0	10.740
Docenten	1.000	540	11.203
Adviezen	0	2.000	0
Vrijwilligers	-7.875	2.700	9.700
Verslaglegging	0	0	1.000
Accountant en administratie	1.000	0	0
Public Relations	0	0	3.650
Website design	0	4.000	0
Acquisitie	0	0	0
Authering DVD	0	500	0
Ondertiteling DVD	0	2.000	1.200
Junior projectmedewerkers	0	0	6.300
Lumsum Moving Light	0	30.000	0
Overlopende projecten	6.165	0	-6.165
Overige	0	0	0
Totaal Overig personeel	-4.985	41.990	48.302
Totaal Personeelslasten honoraria	25.795	62.940	80.727
Totaal Activiteitenlasten: Personeelslasten	107.233	132.650	222.273

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2013	Begroting	2012
ACTIVITEITENLASTEN: MATERIELE LASTEN			
Vorbereidingskosten			
Zaalhuur repetities	1.048	660	4.313
Researchmaterialen	0	0	5
Lichtmaterialen	0	0	402
Geluidsmaterialen	0	0	451
Decormaterialen	7.967	1.200	152
Rekwisieten	0	200	174
Kledingmaterialen	123	200	1.042
Grimmaterialen	0	0	0
Video- en filmmaterialen	-2.669	0	2.888
Reiskosten personen repetities	103	600	1.871
Reiskosten gasten repetities	0	0	0
Reiskosten decor en kleding repetities	0	0	0
Verblijfkosten repetities	203	300	1.873
Verblijfkosten gasten	0	0	0
Educatieve materialen	0	0	0
Apparatuur	-4.934	0	4.935
Overige voorbereidingskosten	0	0	0
Totaal Vorbereidingskosten	1.841	3.160	18.106
Uitvoeringskosten			
Zaalhuur voorstellingen	3.591	2.900	4.050
Reiskosten personen voorstellingen	764	1.600	1.628
Reiskosten gasten voorstellingen	0	160	0
Reiskosten decor en kleding voorstellingen	0	0	0
Verblijfkosten voorstellingen	1.943	1.230	2.044
Verblijfkosten gasten	0	0	0
Auteursrechten	0	0	0
Representatiekosten	177	1.850	134
Voorstellings- en reiskosten buitenland	0	0	0
Overige uitvoeringskosten	0	0	65
Totaal Uitvoeringskosten	6.475	7.740	7.921
Specifieke publiciteitskosten			
Drukwerk	900	0	0
Kopiekosten	0	600	0
Fotomaterialen	0	0	0
Advertenties	0	0	0
Publiciteitsmaterialen	0	200	80
Totaal Specifieke Publiciteitskosten	900	800	80
Totaal Activiteitenlasten: Materiële lasten	9.216	11.700	26.107

Toelichting functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

BIJZONDERE BATEN EN LASTEN	2013	Begroting	2012
Bijzondere baten en lasten			
Algemene reserve	0	85.500	0
Overige	-495	-535	-31
Totaal Bijzondere Baten en Lasten	-495	84.965	-31